

Motion till riksdagen

1986/87:Jo307

Arne Andersson i Ljung m. fl. (m)

Skogsbruket

Skogens betydelse

Skogsnäringen är av utomordentlig betydelse för Sverige. Ingen annan näringsgren ger så stort nettobidrag i vår handelsbalans. Regionalpolitiskt är skogsbruket också av stor vikt. Primärproduktionen är tillsammans med jordbruket vår mest decentraliserade näring. På många orter svarar skogen och skogsindustrin för de flesta sysselsättningstillfällena. Infrastrukturen, dvs. tillgång till skolor, affärer, verkstäder, kommunikationer m. m., bärs i stora delar av landet upp av skogsnäringen.

Skogstillgångarna

Landets skogsmark ägs till hälften av enskilda, till en fjärdedel av det allmänna och till en fjärdedel av bolag. Genom lantbruksuniversitetet utförs omfattande mätningar på skogens tillväxt och tillstånd. Denna statistik – den s. k. riksskogstaxeringen – har lång tradition och är synnerligen värdefull. Därför måste den garanteras medel så den kan utföras i nuvarande omfattning.

Virkestillgångarna har under senare år ökat och medger ökade avverkningar. Av skattetekniska skäl och finansieringsskäl sker ofta en något större del av avverkningarna i privatskogsbruket i samband med ägarskiften och generationsväxlingar. Detta är naturligt och får inte tas till intäkt för att tvångsvis öka privatskogsbrukets avverkningar. Genomgående arbetar privatskogsbruket med högre virkesförråd än övriga ägarkategorier. Privatskogsbruket är främst lokaliserat till södra Sveriges mer produktiva marker. På dessa skall virkesförrådet vara högre än i övriga delar av landet. Inte heller detta får tas till intäkt för krav på stora ökningar av privatskogsbrukets avverkningar. Det är snarare så att övriga ägarkategorier har överavverkat. Det är en fördel för svenskt skogsbruk att arbeta med stora virkesförråd. Skogsindustrins krav på ökad svensk råvaruförsörjning bör bättre kunna tillgodoses. Att helt utesluta virkesimport är inte möjligt och inte heller önskvärt. Industrin strävar efter att hålla små råvarulager för att minimera kostnaderna. Det har lett till problem vid ökad efterfrågan, eftersom det tar tid, ofta en avverkningssäsong, innan skogsbruket kan öka sina avverkningar. En fungerande marknadsekonomi löser problemet med avverkningsfördelningen på bästa sätt. Bli nettoersättningen för skogsägaren tillräckligt stor ökar dennes villighet att avverka. Samspelet mellan pris och utbud har

hittills fungerat tillfredsställande. Det normala tillståndet i en marknadsekonomi är att kortsiktiga obalanser på grund av ändrade förutsättningar ständigt uppstår. Redan under nuvarande virkessäsongs tycks virkesutbudet starkt öka.

Mot. 1986/87
Jo307

Stimulans – ej tvång

Moderata samlingspartiet har alltid motsatt sig styrningar och tvångsåtgärder för att tvinga fram skogsråvara. Ett exempel på sådana styrningar är gallringsbidraget. Utvärderingar visar att effekterna har varit ganska små och i vissa fall negativa på virkesfångsten. Moderata samlingspartiet har i stället förordat stimulanser och färre regleringar. Våra tidigare yrkanden om förenklingar av skogsvårdslagen, vilken vi anser för detaljerad och styrande, tillgodosågs till viss del genom riksdagens beslut i våras. Ytterligare förenklingar och avregleringar bör genomföras.

Skogsvårdslagen

Den enskilde skogsbrukaren bör ha så stor frihet som möjligt att bestämma över hur skogsbruket skall bedrivas. Det får han om detaljeringsgraden i skogsvårdslagen minskar och om annan lagstiftning som berör skogsbruket förenklas.

Skogslagstiftningen är fortfarande alltför detaljerad. Skogsvårdslagen reglerar i stort alla i skogsbruket normalt förekommande åtgärder. Därutöver påverkar ett stort antal andra lagar, t.ex. naturvårdslagen och ädellövskogslagen, skogsvården. Antalet lagar, författningar, anvisningar och råd har blivit så stort att de för skogsbrukaren är svåra att överblicka.

Skogsvårdslagen måste förenklas och renodlas. Den bör vägleda skogsägaren till en god skogsvård och resurstillväxt och därmed till en framtida ökad avkastning. Principiellt bör lagen därför ha sin utgångspunkt i skogen som en naturresurs. Det betyder att den skall vara ett skydd mot överexploatering och ett stöd för en långsiktig utveckling av skogen. Detta synsätt leder till att skogsvårdslagen skall innehålla regler om återbeskogning efter avverkning och ett skydd mot för tidig avverkning. Målet måste vara ett mera ståndortsanpassat skogsbruk. Detta ger också en omväxlande och trevlig miljö. Därjämte är ett lönsamhetskriterium nödvändigt för att skydda skogsägarna mot orimliga krav i skilda sammanhang.

Skogsvårdslagen skall inte innehålla moment som berör virkesmarknad och råvaruförsörjning till skogsindustrin. De speciella regler som reglerar generella och specifika hänsynstaganden till miljö och naturvård bör anges i naturskyddslagen. Ersättningen vid ingrepp i pågående markanvändning bör alltid utgå till markägaren.

Skogsvårdsavgiften

En ökad och uthållig lönsamhet inom skogsbruket är en förutsättning för en uthållig avverkning. Årets ökade avverkningar visar hur stor roll lönsamheten spelar. Ett sätt att göra skogsbruket mera lönsamt är att minska

kostnaderna. Skogsvårdsavgiften är för skogsbruket betungande och orättvis, då den har omfördelande karaktär. Skogsvårdsavgiften har alltmer blivit en specialskatt på skogsbruket. Moderata samlingspartiet upprepar sina i tidigare motioner framförda krav på en sänkning av avgiften till 0,3 % och att en arbetsgrupp med representanter från näringen och regeringen tillsätts. Dess uppgift skall vara att utreda vilka för skogsnäringen gemensamma ändamål avgiften skall användas till och hur stor en ytterligare sänkning kan göras. Skogsvårdsavgiften bör på sikt avskaffas.

Skogsvårdsorganisationen har på ett bra sätt fört ut information och rådgivning till skogsägarna. Detta ligger helt i linje med de förslag moderata samlingspartiet under en följd av år fört fram. Vi accepterar därför de föreslagna anslagshöjningarna för information och rådgivning.

Under anslaget D 5 föreslås att bidraget till skogsfröplantager skall ökas med 5,5 milj. kr. Redan förra året ville vi minska detta bidrag med 5 milj. kr. Det finns ingen anledning för staten att bidra till dessa fröplantager. De investeringar som där görs måste vara motiverade av marknadsmässiga skäl. Investeringskostnaderna skall givetvis tas ut på plantpriserna. Genom att vårt förslag också innebär en sänkt skogsvårdsavgift kan skogsbrukarna lättare tåla den ökade kostnaden. Anslaget D 5 bör minskas med 10 milj. kr.

Under anslaget D 6 anslås medel till diverse stöd. Skogsstyrelsen yrkar i sin anslagsframställning på att ett flertal nya stöd skall införas. Regeringen biträder inte framställan, men ytterligare medel föreslås dock under detta anslag. Såväl bidraget till de översiktliga skogsinventeringarna (ÖSI) som bidraget till skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd (5:3-skogar) föreslås ökade. Därutöver föreslås att ett nytt bidrag för skogsplantering på åkermark nedlagd före 1986 införas.

Vi anser att skogsvården skall betalas av markägaren. Vårt förslag om sänkning av skogsvårdsavgiften gör att skogsägarna lättare kan bära kostnaderna för denna. Således bör inget bidrag till 5:3-skogar utgå. Inte heller till dikning bör statsbidrag utgå. Sammanlagt innebär detta en besparing med 121 milj. kr. varav 108 milj. kr. hänförs till 5:3-skogar, 10 milj. kr. till dikningsbidrag och 3 milj. kr. till det nya bidraget.

Regeringen har föreslagit att bidraget för täckande av kostnader för översiktliga skogsinventeringar (ÖSI) höjs med 10,5 milj. kr. Moderata samlingspartiet har i tidigare motioner ifrågasatt behovet av dessa inventeringar. Vi föreslog redan förra året att anslaget skulle minskas med 9 milj. kr. Eftersom betydande arealer redan inventerats bör nu ÖSI fullföljas. Det är viktigt att den årliga inventeringsarealen följer det uppgjorda programmet. Vi föreslår lägre detaljeringsgrad och förenklingar i planerna för att klara detta. Bidraget till ÖSI bör minskas med 20 milj. kr.

Under anslaget D 7 föreslås att 50 milj. kr. anslås som bidrag till byggande av skogsvägar. Knappast någon investering inom skogsbruket torde vara så lönsam som just byggandet av skogsbilvägar. Det är därför onödigt att staten bidrar till detta. Anslaget bör utgå.

För såväl byggande av skogsbilväg som vid skogsdikning bör vid beskattning redan första året avdrag för samtliga kostnader få göras mot intäkt av skogsfastighet.

Ett aktuellt hot mot skogens långsiktiga produktionsförmåga är de luftföroreningar som allvarligt har skadat skogen på kontinenten. Sådana skador uppträder också i Sverige. Värst är situationen i Syd- och Västsverige. Det är framför allt från hälsosynpunkt, men även från skogsbrukssynpunkt, viktigt att så snabbt som möjligt minska luftföroreningarna. Då den största mängden kommer från utlandet är det viktigt med internationella överenskommelser. Även inom landet måste kraftfulla åtgärder vidtas. I vår partimotion 1986/87:Jo704 om miljö och energi redovisas våra synpunkter och förslag i detalj.

I den av regeringen vid riksmötets öppnande avlämnade förteckningen över kommande propositioner anmäls en proposition angående jordförvärvslagen. I direktiven till den utredning som skett i ärendet framförs som motiv för förändringar att en ökad omsättning av skogsfastigheter bör åstadkommas för att erhålla ett ökat virkesutbud. Enligt vår mening skall inte en jordförvärvslag vara en lag för att stimulera fram virke utan vad namnet anger – en jordförvärvslag.

Nu gällande bygglag kommer att ersättas av den nya plan- och bygglagen. PBL, från den 1 juli 1987. I nuvarande bygglagen 136 a § föreskrivs att regeringen skall pröva råvaruförbrukningen över en viss storlek för förbrukaren av skogsråvara. Denna paragraf avses bli utbruten till en helt ny lag. Enligt ett utredningsförslag skall styrningen avsevärt skärpas. Moderata samlingspartiet har i tidigare motioner förordat att bestämmelsen skall tas bort. Den styr bl. a. virkesutnyttjandet och motverkar utvecklingen av skogsindustrin. Det kan ifrågasättas om statliga planeringsorgan är bättre skickade att bedöma möjligheterna till råvaruförsörjning än de människor som arbetar i skogsnäringen. Enligt vår mening kan skogsindustrin och skogsbruket själva klara detta. Vi anser att 136 a § i byggnadslagen ej skall ersättas med ny lagstiftning när bygglagen upphävs.

De villkor bankerna i dag erbjuder för skogskonton varierar ganska kraftigt. Med tanke på lönsamheten är det av stor vikt att få bästa avkastning på insatta medel. Kontohavarna bör därför ges möjlighet att flytta sina skogskonton till den bank de finner förmånligast. För detta krävs ett tillägg till skogskontolagen (1954:142) 9 §. Med tanke på angelägenhetsgraden bör riksdagen besluta om detta med ikraftträdande den 1 juli 1987.

Hemställen

Med anledning av vad som i motionen anförts hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av skogsvårdslagstiftningen med den inriktning som föreslås i motionen.

[att riksdagen beslutar att skogsvärdsavgiften fr. o. m. den 1 juli 1987 skall tas ut med 0,3 % av skogsbruksvärdet.¹⁾

[att riksdagen hos regeringen begär att en arbetsgrupp tillsätts i syfte att förbereda en avveckling av skogsvärdsavgiften.¹⁾

2. att riksdagen till anslaget D 5. Skogsvårdsstyrelserna: Investeringar för budgetåret 1987/88 anvisar 34 660 000 kr..

3. att riksdagen för anslaget D 6. Bidrag till skogsvård m. m. medger att under budgetåret 1987/88 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 107 000 000 kr.,

Mot. 1986/87
Jo307

4. att riksdagen till anslaget D 6. Bidrag till skogsvård m. m. för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag om 129 000 000 kr.,

5. att riksdagen avslår regeringens förslag att till anslaget D 7. Stöd till byggande av skogsvägar för budgetåret 1987/88 anvisa ett förslagsanslag om 50 000 000 kr. och därmed inte medge statsbidrag för detta ändamål,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om avdrag vid beskattningen för byggande av skogsbilväg och vid skogsdikning,¹]

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om 136 a § bygglagen,

[att riksdagen beslutar om sådan ändring av 9 § skogskontrollagen (1954:142) som föreslagits i motionen med ikraftträdande den 1 juli 1987.¹]

Stockholm den 23 januari 1987

L. Arne Andersson (m)
i Ljung

Sven Eric Lorentzon (m)

Ivar Virgin (m)

Ingvar Eriksson (m)

Bertil Danielsson (m)

Göthe Knutson (m)

Arne Svensson (m)

Jens Eriksson (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Mona Saint Cyr (m)

Hans Dau (m)

Sven Munke (m)

Karl-Gösta Svenson (m)

¹1986/87:Sk419.